

Передплата

за «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за пів рік 20 кор
за рік 40 кор
за чверть року 10 кор
за місяць 1 70 кор

За границею

за пів рік 16 рублів
або 36 франків
за рік 32 рублів
або 72 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш; а не возьмеш милости — яри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що днів крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудня.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. л. п. Домбровського (Хорунжину). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані відійти від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Парламентарний опір проти загального права виборчого.

(X) Можна було наперед знати, що як кожда нова ідея має противників, так і заведене загального права виборчого зустріне ся з перепонами і противниками. Вжеж зовсім природно, що всі ті, котрі були і є переняті становими поглядами і засадами, котрі зжили ся з тою думкою, що виборче право може бути власністю станів на основі певного цензу, мусіли зворушити ся на саму згадку заведеня загального, рівного, безпосередного і тайного права виборчого. Можна отже було сподівати ся, що всі ті групи, котрі лише на основі станових прав давних, мають заступників в законодавчих тілах, стануть як один муж проти реформи виборчого права. А вжеж ті консервативні живля були підпорою кождочасного правительства, вважали себе підпорою держави, а коли навіть деколи виступали проти правительства, то се було лише проявою дуже уміркованого невдоволення. Тепер же само правительтво виступає з почином виборчої реформи і се они відчувають яко відплату невдякою.

Як ми вже звіщали в попередних числах, найбільше порушилось задля того проти правительства польське коло, котре піддержкою кождочасного правительства виробило собі таку перевагу і в державній раді і в краю, а тепер боїть ся втратити се верховладне становище наслідком запровадженної виборчої реформи. Голосні прояви невдоволення польського кола звернули ся не лише проти правительства, котрому хотять робити всякі перепони, але особливо проти міністра д-ра Пентака, котрого в тій хвилі усунули, якби не розходило ся о те, щоби в так важну добу мати свого чоловіка в раді Корони і знати, що там діє ся. Роздратоване особливо краківського і подільського відгінку доходило до того, що польське коло мало що не розбило ся відривом лівіці, однаке дальшеглядні політики, як н. пр. др. Мадейський накликають до розваги, радять погодити ся з konieczністю виборчої реформи, а всю силу кола звернути на удержанє дотеперішного стану посіданя відповідним розмеженєм виборчих округів і іншими способами.

В палаті вельмож, де бар. Гавч виступив в п'ятницю з заявою про виборчу реформу, всі три сторонництва сеї палати (лівіця, середнє сторонництво і правиця) підняли в суботу вельми горячу боротьбу проти правительства не тільки задля виборчої реформи, але й задля запровадженної міністром президентом реформи самої палати вельмож. Вже давно не затимила палата вельмож такої горячої, хоч у вельми приличних формах веденої, розправи, а правительтво перший раз в тій палаті опинило ся відокремленим перед зєдиненими рядами противників. Обидві супротивні сторони станули до боротьби з вельми лискучою і світлою але острою збруєю проти себе і лише доброму вихованю противників і одідиченим добрим обичаям треба

приписати, що та боротьба не викликала таких яскравих прояв, яких свідком була нераз особливо в останних роках посольска палата.

Палата вельмож вислала найсправніших бойовників, як гр. Франца Туна (бувшого міністра-президента), д-ра Ернеста Пленера, кн. Кароля Аверсперга, кн. Кароля Шварценберга; гр. Фридриха Шенборна, а навіть гр. Пінінський рушив на боевище, щоби проломити копє за стан посіданя польського кола. Навіть проф. Лямаш, хоч разом з бар. Гавчом засідає в середнім сторонництві і заявив ся за виборчу реформу під умовами виборчого обовязку і довшого засідженя, виступав остро задля допущеня масових демонстрацій, котрим після запевненя кн. Шварценберга правительство навіть пообляло. Представники фєвдальної шляхти і інших упривилєйованих верств, які засідають в палаті вельмож, з великим огірченєм виступали проти починів правительства, в котрих бачать знищенє своїх віковичних прав.

Однаке з повною рішучістю і неустрашимістю, ставив чоло тим зєдиненим бойовникам міністер-президент Гавч, промовляв з великою верною і виправдував зміну в своїх поглядах що до прискореня реформи подїями зверхними і внутрішніми, на котрі державний керманіч не може глядіти з заплющеними очима. Правительство видало рішучі розпорядки що до удержаня публичного ладу, безпечности людей і майна, але не могло здержувати спокійних походів, щоби не доводити не потрібно до проливу крови. З притиском заявив міністер-президент, що не можна вже відрочувати дальше виборчої реформи, що він бажає її рішучо довести до кінця і він свідомий того, що вислідом сего его змаганя може бути: успіх або упадок, але се перенесе холоднокровно, як се годить ся патриотом і мужом і тут згоджує ся з цілою палатою, що не бажає нічого иншого, як величи державі і мира австрійским народам.

Се промова викликала в палаті вельмож велике вражєнє і грімкі оплески, позаяк мимо однодушного опору сеї палати там таки є переконанє, що виборчої реформи не можна ані усунути з дневного порядку, ані навіть відрочити і що краше обминути грімні зворушеня і потрясеня, як опирати ся духом і потребам часу.

Промова посла д-ра Олесницького

в соймі при дебаті над виборчою реформою.

(Дальше).

Але адміністраційній комісії ходить ще о одну важну річ і о інтелігенцію будучих послів! Комісія лякає ся, що зміненя ординация помине заслугу й науку, образованє й дійсну вартість! — На се треба передовсім запитати, чи при теперішній ординації дійсно лише самі заслужені, образовані й чесні люди приходили до тіл репрезентаційних? Чи спеціяльно було

так в Галичині? Чи то істория послїдних лїт не вчить нас о чімсь зовсім противним? Перегляньмо ряди тих гешефтарів, що старались о мандати, щоби робити власні інтереси, тих, що продавали свої впливи політичні за гроші і користи, і сконстатуємо, з яких они сфер походять і ким були форсовані при виборах? Певно, що накидали їх силою і форсували їх не кляси найнижші, не сільські або робітничі виборці! А з другої сторони, чи нині на основі пануючої ординації вибирає ся людей самих геніяльних або фахових? Возьмім загальне число послів, а послів тих, котрі дійсно щось роблять в соймі або парламенті і взагалі здібні до роботи, то яка вийде пропорция? І по щож хвалити ся результатами дотеперішних виборів на основі дотеперішних ординацій?

А що до виборів на основі розширених прав виборчих, то панове, нема страху! Правдиву заслугу, правдиву працю, правдиве знанє зуміють знайти і пошанувати ті «сірі маси», яких так лякає ся сравозданє комісії, з тою ріжницею, що тоді вибір дістане ся скорше людям, котрі вже дали докази, що зміють безінтересовно трудитись для добра краю і загалу, як тим, котрі на оці мають передовсім добро приватне своє або своєї кляси.

Істория послїдних часів учить, що в важних хвилях маси інстинктивно оглядають ся за правдивими провідниками духовими народу, інстинктивно вишукують і видвигають наперед. Доказом сего роля Горького в Петербурзі, Сенкевича у Варшаві, і в нашім краю зуміють ті маси пошанувати і розум і інтелігенцію і працю і посвяченє і духа висшого і серце шире, а если не схилять чола перед титулом і маєтком, сли кілька ексцеленцій менше засяде в соймі, то буде вправді катастрофа, але така, що єї при божій помочи можна буде якось переболіти!..

Страшить нас комісія примірами Заходу, як Німеччини, Франції, Америки! — Господи, як нам жаль тих країв! як жаль нам їх, що не мають таких геніяльних людей, як наша галицька делегация! що не мають таких славних порядків, як у нас скрізь панують в Галичині — наших вїйтів, таких дотепних і помислових штайрамтів! Справді нещасливі краї — і я розумію добре, чому так милосердить ся над ними комісія, однак нас не відстрашить ані тая нищість Франції, Німеччини або Америки, ані оплакані відносини Греції і Швайцарії, котрі вже близько трицять лїт мають чисте загальне голосованє, ані недоля Англії, Данії, Голандії, котрі мають се право з невзначними лиш обмеженями, ані перспектива сумної судьби всіх тих австрійських і позаавстрійських країв, котрі стремлячи до сего права і надїючись его леда девь вже мати, стрімголов летять в бездну; ми признаємо, що всі ті краї й народи нещасливі і далеко їм до нас; ми готові навіть припустити враз із комісією, що не вдовзі они отямлять ся і прийдуть до нас придивитись нашим ідеальним порядкам і ідеальним відносинам, а однакж мимо того ми так неоглядні і ризикуємо навіть замінити ті наші ідеальні відносини за французькі або німецькі, не страхаємось бути за загальним голосованєм.

Комісія адміністраційна не тільки відкидає проєкт п. Стапінського, стремлячий до заведеня загального, безпосередного і рівного права виборчого зі знесенєм курій, але також і мій

проект закону, котрий задержує і куриї виборчі і число послів і котрий сама комісія в своїм першій справозданню назвала уміреним. Відкидаючи мій проект закону, станула комісія передо всім в суперечність сама з собою.

Справозданнє говорять, що введене загального голосованя булоб наглим переворотом. А мій проект закону є якраз тим переходом, котрий становив би лише незначний поступ в реформі виборчій, отже тим самим із сего становища комісії повинен би бути пожаданий. Однак комісія не хоче і сего, она очевидно не хоче ніякої реформи, без огляду на те, чи ся реформа повна, радикальна, чи лиш незначна і умірена!

Вага мого проекту закону лежить в двох головних точках: а) в заведеню V. куриї для тих і лише для тих, котрі не мають голосу в інших куриях, отже не яко куриї загальної а радше яко доповнюючої, і б) у введеню безпосередних виборів в тій куриї як також в куриї громад сільських. Против заведеня V. куриї підносить комісія заміт, що она є негациєю системи репрезентації інтересів і що могла би обнижити значіне і висоту праці сеймової. І одно і друге єсть аргументом, в котрий, здаєть ся, не вірять сама комісія.

Негациєю системи репрезентації інтересів є V. курия така, яку маємо до ради державної, де голосують всі; але така, яку я предкладаю, є якраз доповненем системи репрезентації інтересів тим, котрі єї досі не мали. А що до заміту обниження або спиненя парламентарної праці, то комісія натякає в своїм другім справозданню очевидно на той аргумент, яким широко воює в першій, а іменно, що послі з V. куриї вибрани на основі закону з 14. червня 1896, внесли заколот до парламенту і ударемнили єго правильну діяльність.

Сей одинокий аргумент є неправдивий. Передо всім з числа послів, які увійшли з V. куриї, лише часть репрезентує дійсно робітничу верству; значну часть мандатів сеї куриї забрали кандидати інших клас сусільних, маючі право вибору в інших куриях. Закон з 14. червня 1896 був з гори так уложений, щоб лиш здавало ся, що він дає щось робучій класі, а фактично він збільшив стан посіданя клас упривілейованих, головно тим, що в супереч принципам вказаним в §. 14. закону о ордин. виб. до ради державної допустив до голосованя в V. куриї ті особи, котрі виконують право вибору в інших куриях. Завдяки сему значна часть мандатів сеї куриї остала при виборцях з інших куриї і як би було правдою, що вибрані з V. куриї послі внесли заколот до парламенту, то в тім ще нема доказу, що се були послі верстви робітничої. А з другої сторони кожний з нас, що протича бездіяльності парламенту лежить в заколоті, який настав з причини квестій політично-національних, з якими робітничі послі з V. куриї не мали нічого спільного, і що якраз для удороження парламенту уважано у нас вже від давна одиноким средством впровадити дорогою загального голосованя як найбільше число репрезентантів робітничих клас, надіючесь, що так переведений парламент поставить заострючі ситуацію справи національні на другий план і зможе працювати правильно, — отже той аргумент адміністраційної комісії був зовсім сліпим вистрілом. Бо дійсність показує стан якраз противний. А впрочім не лиш в парламенті є вині V. курия; єї заведено або заводять ся в сеймах поодиноких країв Австрії і нігде єї заведено не викликає заколоту або розстрою.

(Дальше буде).

3 державної ради.

Вчорашнє засіданє палати послів заняла дальша дискусія над заявою президента міністрів. Пос. Брайтер заявляє, що сей парламент стає в характеристичнім світлі супроти факту, що правительство чисто бюрократичне ліпше зрозуміло знак часу, чим упривілейовані послі і заступники люду, і виступило з проектом виборчої реформи, котра лежить не лише в інтересі люду, але також в інтересі Корони. Президент міністрів повинен витревалю перевести свою програму і не дати застрашити ся гр.

Пінівському і гр. Дзедушицкому та иншим можним графам. Виборча реформа, якої бажає гр. Дзедушицкий, довела би галицке населенє до рознуки, бо ціле населенє жадає загального голосованя.

Бесідник полемізує з промовою гр. Дзедушицкого, котру називає марною і впливаючою з клопоту польского кола, в яком оно найшло ся, а гр. Дзедушицкий хотів закрити дійсні причини кола проти заг. голосованя. Если би правительство мало обмежити виборчу реформу, як бажає собі польске коло, то шкода заходу. Бесідник противить ся посереднім виборам, домаганю 5-літнього поселеня в тій самій місцевости, аби мати право голосу, і не є за примусом виборчим. Домагає ся природного, а не штучного твореня виборчих округів, головно в Галичині, і жадає точного означеня круга діланя правительственных органів при виборах. Дальше обговорює виборчі надужитя та вказує на консолидацію польской шляхти зі шляхтою німецкою і ческою проти заг. права виборчого. Що до демонстраційного походу дня 28. м. м. перед парламентом пос. Брайтер замічує, що як правительство дозволило на той похід, так позволить і гр. Дзедушицкому зробити такий контр-демонстраційний похід з графами і князями по під парламент. Проти такого походу не за протестуємо і будемо приглядати ся єму з рами парламенту так само, як походу дня 28. м. м. Вкінці бесідник апелює до президента міністрів, аби витревав при своїй програмі і аби з парламентом, або без него завів загальне голосованє. Будучність не осудить єго за те, если би ту мав навіть допустити ся замаху стану.

Пос. Менгер заперечує потребу заведеня загального права виборчого, але думає, що вперед належало би ухвалити новий регулямін на рад палати.

Пос. Германський виступає проти терору социялістів і жадає, аби при виборчій реформі обезпечено інтереси аграрників.

Пос. Данинський зазначає, що правительство з конечности предложило проект заг. права голосованя, але з тою хвилею мусіло стати до борби зі шляхтою всіх народів. Дальше вказує нестійність і облуду у виводах гр. Дзедушицкого. Протестує проти твердження, що заг. голосованє доведе до революції, бо проти кого має пролетарият поведати, коли Корона і правительство є за загальним правом голосованя. Дальше протестує проти заміту, немов би за почивом правительства устроєно демонстраційний похід по під парламент. Шляхта вишукує різні ключки, аби не допустити до заг. права виборчого і покликуює ся на історію, поленяючи єї фальшиво. Бесідник заявляє ся дальше за розширенем автономії країв і полемізує з виводами бесіди гр. Дзедушицкого. Запитує, котрі заводові союзи мали би вибрати послів. Чи Жокей-клуб мав би бути також заводовим союзом? Чи ті панове з польского кола, що раз є в Парижі, то Монте Карльо, потім в Жокей-клубі і з порожними кишенями вертають до мів, чи они здібні є утворити заводове товариство? Бесідник доказує дальше, що посередні вибори ширять корупцію і жадає безпосередних виборів.

Вкінці згадує про викупоно проінації від шляхти і замічує, чи она хотіла би тепер також заплати за відступленє привілеїв, та заявляє, що пролетарият мусить вибороти собі загальне право голосованя.

Пос. Штіртг (вірноконституційна більша власність) дивує ся зміні поглядів правительства, та висказує обаву, що загальне право голосованя зашкодить справам державним, культурним, народним і економічним.

Вкінці промовляли ще пос. Завворка, Офнер і Пляцек за загальним правом голосованя, почім відложено наради до нині.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Катерини вмуч.; римо-кат.: Амврозія. — В п'ятницю: руско-кат.: Климента папи; римо-кат.: *Нен. Зав. II. Д. М.*

— **Загальні збори Тов. „Народна лічниця“ у Львові,** відбудуть ся в п'ятницю дня 8. грудня о год. 5. веч. в Музею ч. 7 гр.-кат. духовної семі-

нарії у Львові ул. Коперника ч. 36, на котрі має честь запросити — *Рада Товариства.*

— **3 „Основи“.** Заходом „Научного кружка“ відбуде ся в п'ятницю 8. грудня 1905 о 4. год. по пол. в льокалі „Основи“ при ул. Льва Сап'їги ч. 17. I. поверх розмова на тему: „Революція в Росії“. Розмову зачне тов. Бурбела. О численну участь просить ся.

— **Рускі всенародні віча в Долинщині** получені із посольским звітом за час послідної сеймової сесії відбудуть ся: 1) в Рожнітові в домі Ханіни Вайсмана в неділю дня 10. с. м. о годині 5. по полудни; 2) в Болехові в домі п. Петровичевої в понеділок дня 11. с. м. о годині 1. по полудни; 3) в Долинні в домі п. Івана Базаркевича ві вторник дня 12. с. м. о год. 2. по полудни. — Прошу о численну участь — *о. Теодор Богачевский.*

— **Народне віче в Звенигороді,** бобрецького повіта, відбуде ся в неділю 10. грудня о год. 3. по полудни з отсим дневним порядком: 1) Реферат політичний. 2) реферат про шкільництво. 3) реферат економічний.

— **3 Тернополя** пишуть нам: Батьки, що посилають дитий своїх до шкіл, аж надто добре знають, кілько то стоить труду, коли прийде їм, часто зовсім в місті незнакомим, знайти для сина приміщенє. Та часто буває, що і при найліпшій волі і стараню родичів, оіпка на так званій „станції“ ніяка, — і не один ученик через ню зійшов на бездорожжя. Руска і Селяньска Бурса бодай частину сільской молодіжи окружають вітцівскою овікою — натомість наша інтелігенція подільска, що посилася своїх синів до тернопільской гімназії, мусить часто за дорогі гроші уміщувати їх не так, якби належало ся. Щоби зарадити тій недостатці, філія Руского Товариства педагогічного в Тернополі рішила оснувати Інститут для гімназійальної молодіжи на вір також в Перемишлі. Виділ усотрив вже відповідну каміницю в середині міста положену, з просторим городом — та не де переговори що до купна єї. Веденє цілого Інститута почивати буде у руках гімназійального професора, досвідченого педагога. Цілковите удержанє ученика стояти буде місячно 40 до 44 К., а інститут ввійде в житє з новим шкільним роком т. є. I. вересня 1906. А тепер звертаєсь Виділ філії до подільской інтелігенції, так духовної як і свідкої з прошенєм — понерти змаганя єго та до кінця марта 1906 зголосити своїх синів до інституту. Урядженє цілої каміниці, справленє інвентаря вимагають конечно, щоби сьмо знали число учеників вже наперед. Зголосуватись належить на руки голови філії Всеч. о. Лопатинського. Добро нашої молодіжи домагаєсь конечно отвореня такого інституту, томуж поміжіть нам у сім ділі. та зголосуйте як численнійше своїх синів до Інституту філії Руского Товариства педагогічного в Тернополі. — *Виділ філії.*

— **Про віче в Нарасві** (Бережанщина) пишуть нам: На день 3. грудня скликали нараївскі міщани у себе віче. Просторі як на Нараві дві комнати дому Читальні „Просвіти“ не могли помістити більше над 600 людей. Програма віча виповнена була двома точками: справою реформи виборчої та рефератом про Хмельниччину. По короткім огляді історичних подій перед виступом козаччини, змалював о. Гарматій коротко а ядерно і досадно причини повстань козачких та їх перебіг. Довше задержуючись на народнім герою Хмельницькім та Хмельниччині взагалі, представив референт провідників козачких рухів предтечами свободолюбних та революційних змагань, котрі проявились в Франції при кінці XVIII віка, та революційних змагань в інших державах в половині XIX в. а теперішних в Росії. Український нарід належить після слів референта до тих, що в змаганях до здійсненя вселюдских ідеалів випередили були на довог наперед інші народи. Коли на тій дорозі пізнійше на якийсь час були ми зупинились а навіть подались в зад — повинен тепер нарід, розглядаючи великих батьків славної діла, черпати вітхненє і сили до нових борб за правду і волю. В рефераті про виборчу реформу представив др. В. Бачанський устрій абсолютної та конституційної держави, даючи короткий образ повстаня конституційних форм управління по різних державах. Задержуючись довше над дотеперішною формою системи виборчої, представив в ярких красках небезпеченство для краю і держави, котре плывє головно з відсталости галицкой польской шляхти. З теперішної реформи не мають ширші круги, а руский нарід в особенности, найменшого хісна. Коли сім інших сеймів заняло ся розширенем права виборчого, львівський сейм, зложений з більшости вибраної кривдячою нарід ординацією, шахраїствами і перекупствами ані гадає посунути ся навіть мимо зазиву правительства. Справа народних шкіл, середних (руска гімназія в Бережанах), закон довецкий, парцеляційний дають наглядний доказ, що дотеперішний сейм ділав і ділає на шкоду краю і держави, не говорячи вже о рускім народі. Такий сейм мусить зникнути. Реформа виборча до ради державної мусить бути переведена, бо за нею стоять всі народи Австрії. Чи она випаде так чи инакше, бу-

де се для нас Русинів все лучше, чим досі. Та не збогати нам рук безчинно, але кинутись до праці, на стрічу сонцю золотому. — По сконстатованню, що вніхпольські чорносотенці раді би викликати в Бережанщині якісь розрухи против Жидів, перестеріг референт перед тими лиходійцями і візав, щоби парід не дав ся потягнути до жадних вибриків. По зверненню уваги на крутість в брошурці сьвіжо виданій з польських кругів против загального права голосованя, ухвалено отсі резолюції:

а) Віче висказує погорду соймовій більшості за вороже становище, заняте супроти домагань робучого люду о право виборче. б) Віче солідаризує ся і виражає признанє рускому клубови соймовому і его голові д рови Олесницькому за сьмілу оборону прав руского робучого люду. в) Віче домагає ся заведеня рівного, безпосередного, загального і тайного права голосованя до всіх тіл законодапних і заявляє, що всіми силами буде стреміти до заведеня сеї реформи вже в найближшій часі. г) Віче протестує против відокремішненя Галичини.

По вічу рушили учасники в похід через місто. Уже на кілька день перед вічем пустили злі духи вітку, що буде різня Поляків і Жидів. В виду походу середмісте гейби вимерло. Перелякані Жиди і печисленні Поляки позамікали ся в своїх хатах, але без потреби. Похід був величавий, але всі учасники шанували свою гідність та не робили найменших вибриків. „Не пора“ і інші пісні лунали по цілім містечку, переривані в відступах ріжними окликами за рівним, загальним, безпосередним, тайним правом голосованя.

Телеграму до мін.президента бар. Гавча вислало віче доперва на слідууючий день, бо в Нараві нема стації телеграфічної.

— **Руска щаднича.** Оноді доіс львівський Wiek Nowy, що Русини мають одержати в Станиславові щадничу касу під услівем, що єї директором буде адв. др. Е. Олесницький. В тій справі др. Ол. оголошує, що та вість не лише, о скілько відноситься до него, є зовсім неправдыва, але і не знає він нічого про концесію на руску щадницю в Станиславові.

— **3 Бережан доносять нам:** Дня 26. падолиста давала міщанська бережанська Читальня „Просьвіти“, представленє зложеноє в 3 одноктівок, а 3. грудня Читальня „Просьвіти“ в Раю „Свекруху“ Лопатинського. Хоч послідного вечера був вечерок в польскім Соколі з виставою Wesel-a Виспянського, сая руска була переповнена. — Бережанці нетерпеливо вже очікують хвилі, коли руский театр до них загляне. На день 20. грудня скликає „Просьвіта“ загальні зборє — а селянська рада віче посвячене памяти Хмельницького. Небавом мають відбутися крамарські збори.

— **Збір Українців в Петербурзі.** Дня 28. падолиста відбула ся спільна нарада двох українських товариств — товариства імени Т. Шевченка для запомоги убогих студентів з України, що вчать ся в висших школах в Петербурзі, і товариства для видаваня українських книжок. На сім зборі ухвалено оснувати здинене просьвітне українське товариство імени Т. Шевченка, котре повинно поставити собі за ціль: економічний і культурний розвиток українського народу через заводженє всяких шкіл, почавши від найнижших до найвисших, дальше через організацію книгарень, бібліотек, читалень і т. п., вкінці через видаванє книжок і власної часописи.

— **Про наших Канадійців** пише п. Кость Балаюк (родом із Гаврилівців на Буковині, із Армсбюнгу в Канаді (Асінубоя) ось що: Зачинайте, люди добрі, за Канаду уже забувати, бо тут нема добра і не буде. Ту нема й місця веселого. Нема навіть й води, щоби налити ся, але мусямо єї з гори треном (зелізницею) людем довозити. Фармарі пишуть, що вона панують, а вони мішки через плечі тай мандрують в роботу. Ідуть сюди люди на гаразди, а тимчасом проливають сльози. Т. Гордій з Борівців каже мені: „Вернувбим ся до краю, кобим мав з чим. Я вже тут три роки. Поклав я хату на фармі та займила ся трава, хата згоріла; поклав я знов хату, знов горіла трава, імила ся знов хата і згоріла. Все, де що було, навіть віз на току, все згоріло. І що буду робити, бідую гірше у Канаді як у краю, бо я мав поля лиш чотири морги, але як я подивив ся на то своє поле, то аж душа радувала ся, а тут, люди, я так паную, що вже не годен робити, бо вже маю поверх 50 років тай мушу робити, бо як не зароблю, то не буду мати з чим перезимувати ся. На фармах так скрізь йду я у роботу — сніг стоїть на фармі, а прийду до дому з роботи, то сніг вже знов упав. Не знаю, як вона виглядає. Як прийду на то своє нещасливе подвірє, то вже мене не пізнають. Як би не вийшов ніхто з хати, то би не приступив до хати навіть і діти мене болять ся, бо не можуть пізнати. От так як я у Канаді сльози проливаю! Не вірте, люди добрі, що емігранти тут панують. Сам фармар мандрує в роботу, а жінку і діти лишає в лісі межі комарями. Жінка дома з дітьми плаче дрібними сльозами. Бо він ні оре, ні сіє і плуга не має. От так має ся тут майже кождий краввий фар

мар. Ліса і поля в у него доста, але мусять пять до шість років гроши заробити, аби мав за що купити коні, плуг, борони і віз та, аби з чим свою фарму обробляти. От на таке йдуть люди до Канади і гроши не мають. Беруть поле, продають і агентам складають. А агенти „добрі люди“ нема що казати — вони знають від мужика добре гроші брати, а що він чотому пропадає, се їх не журить.

— **Із життя академічної молодіжи в Чернівцях** пише „Буковина“: Ворожнеча обох наших акад. товариств „Січи“ і „Союза“, яка безперечно вилывала шкідливо і на ширший загал, належить вже нині — до історії. Вчєра відпоручники обох товариств під проводом пос. Єр. Пігуляка рішили навязати дружні зносини. Сей факт потуємо радо в надії, що наше студентство кинувши вже раз давні, часто особисті спори возьме ся з жаром до громадянського труду, якого у нас хіба доволі, а якого суспільність має повне право вимагати від своєї молодіжи.

— **Дворазова наука в школах.** Зачувати, що в міродайних кругах носять ся з гадкою завести дворазову науку в школах середних, через що відтягнули би молодіж від браня участі у всіляких демонстраціях і від волоченя ся без ціли по улицях. Поправді сказати, одноразова наука в школах середних, що тягне ся тепер через 5 або 6 годин, не дасть ся що до молодіжи самої оправдати ані зглядями педагогічними ані гігієнічними. Є се лиш вигода для учителів, клопіт для родичів, а тягар сполучений ще — як учать досвід — і зі шкодою для самої молодіжи. Преці старше покоління учало два рази на день до школи і якось то єму нічого не вадило, а молодіж учила ся може більше як теперішня.

— **До академії ветеринарії у Львові** записало ся сего року: на I рік 35 слухачів, на II р. 13, на III — 10 і на IV — 10. Після народности є між ними: 39 Поляків, 12 Чехів, 11 Русинів, 5 Хорватів і 1 Серб. Між слухачами є 2 доктори медицини.

— **3 Тов-а св. Петра.** В місяцю падолисті на річ Тов-а прислали в коронах: Вп. др. Тадей Соловій адв. кр. 10, о. І. Чарторийський від церкви в Гайзичові 5, дек. калуский о. Рожанський від членів 20, Вп. послі сойму кр. др. Евг. Олесницький, др. М. Король, крл. Мандичевский, о. Мазикевич, о. Ефимович, о. Богачевский і ради. Глиджук по 2, о. Кипасевич нар. Підгородя збірку 25, дек. бобрецкий о. Штогрин від членів 43, дек. ровдольский о. Зарицкий від членів 18, дек. журавеньский о. Березовский від членів 17, Семен Шпіцер богослов IV р. 1, дек. о. Горнякевич від членів 3080, дек. галицкий від членів 6, о. Мартинець Йосиф з Цуцеловень від себе і церков 16, Вп. Елисавета Метлеркамф зі Львова 4. — За жертви дякує і о дальші просить — *Виділ.*

Всячина.

— **Енергічний війт.** Оригінальний випадок лучив ся оноді в Новосандецчині. Новий інспектор податковий в Н. Санчи, Опольскій, поручив екектурам енергічне стяганє податку. Другого дня оден з екектуров поїхав в тій справі до села Пороня. По кількох годинах повернув до п. інспектора і доіс єму, що війт того села казав єму винести ся і в товаристві присяжного відослав его аж до границі села. Сего ще не бувало і хто знає, до чого було би прийшло, як би справа не буда виявлена ся зараз другого дня. Війт з Пороня доіс урядово, що з причини лютуючої в селі шкарлатани не дозволив екектурови фантувати людий, бо тим чином міг би екектутор рознести пошесть по селі. На кінці свого донесеня замів енергічний війт, щоби екектутор не важив ся скоро приїздити, бо в потребі появить ся в селі і тиф.

— **Дорогі пальці.** Звісний артист-скрипак Кубелік, котрий вибрав ся тепер до Нового Йорку, забезпечив свої руки на случай нещастя на суму 400.000 марок. Коли его яка нещасна пригода привневодит до занеханя музичних виступів, тоді зобовязує ся товариство обезпеченє виплачувати єму денно 240 марок. Коли би артист утратив один палець, відбере одноразову суму 200.000 марок.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Павло Штокалко.

Цьвіти Марії.

І. Дар для Марії.

(Засьлів).

1. Кивоте завіта! Пречиста Маріє!
Не золото, срібло я в дарі несу,
А пісні сердечні, моя Ти Надіє,
Що людем голосять нетлінну красу.

2. А пісні, що серце зрошало сльозами,
Для Тебе, Маріє, Царице небес,
За ласки Твої, милосерде над нами,
О Мати, Істочнику божих чудес!
3. Ті пісні Маріє, Пречистая Мати,
У дарі покірнім від мене прийма!
І ласк преобильних, росу благодати
На Русь, о Маріє, всецедро зішли!

II. Радісна вість.

1. Мов дим із благовонного кадила
Молитва тиха, щира ся зносила
З уст Йоакима й Анни до небес.
І вислухав молитву ту Єгова
І вислав віщуна Своего слова.
Звістити найбільше чудо із чудес.
2. „Мир дому сему! Радість най панує
У ваших серцях! Мир вам! Бо не всеу
Ви слали мољби під небесний трон!
Уродить ся бо вам дитя ізбране,
Що всему сьвітови спасенєм стане
І весь небесний звеселить Сіон!
3. Оттак архангел Гавриїл промовив
І радість людем праведним зготовив
Та сльози смутку й горя осушив;
Вквітчались їх серця у щастя цьвіти,
Утішились сердечні мовби діти,
Бо дім Господь їх щастєм навістив.
4. Заплату із небес дістала Анна
За сльози, що немов роса поранна
Зрошали душу раз у раз Єї;
Она не довго Господа молила,
Тяжкі наруги від людий зносила,
Та мужно болі ті зносила всі.
5. Душе моя! Ти в Анни вчись покори
І вчись терпеливости, як тихе море
Житя від горя туч заклекотить,
Нехай тоді спічне твоя котвиця
О Господі — а небо прояснить ся
І радости веселка ся зявить.

III. Непорочне Зачатє Пр. Д. М.

1. Первородний гріх навис
Клятвою на людский рід,
Похилились цьвіти вниз,
Хмари вкрили небозвід.
2. І як вяне рожі цьвіт
Від морозу у зимі,
Так повяли серця всі,
Бо забув на Бога сьвіт.
3. Потиснув мороз гріха,
В серцях холод став нараз,
Помарніла душ краса,
Бо огонь любови згас.
4. Много цьвіток появили
Той мороз гріха страшний,
Та не всі — одну лишив
На спасенє всіх людий.
5. Він Марію Пресьвяту
Полишив нетлінний цьвіт,
Що розспала красу
На людий, на цілий сьвіт.
6. Не зівяла цьвітка та,
Не схилила чаші в низ,
Бо любови теплота
Грїла, хоч мороз потис.
7. І зрошала ласк роса
Цьвітку тую раз-ураз,
І тому єї краса
Не змарніла в лютій час.
8. Прєблагословенная!
Сонце вічної краси!
Діво Непорочная!
Честь Тобі по всі часи!

Телеграми

з дня 6. грудня 1905.

Петербург. Правительство рішило ся перевести манджурску армію до Європи. Перший поїзд з війском прибуде за тиждень.

Відень. Вчора прибув ту з Парижа грецький король.

Будапешт. Президент міністрів Феєрварі виїхав до Відня і має бути нині на аудієнції у цісаря.

Будапешт. Друкарські складачі розпочали загальний страйк. Вчора вечером соціялісти зібрали ся в числі до 5.000 коло партійної редакції Nepszava, а звіттам потягнули на демонстрацію перед ворожі редакції, але поліція розігнала товпу.

Петербург. Заповіджений генеральний страйк не здійснить ся.

Київ. Оголошено ту военний стан.

Царгород. Порта повідомила амбасадора бар. Каліце, що годить ся на контролю фінансів в Македонії, але з деякими обмеженнями.

Демонстраційна фльота обсадила на острові Лемнос цловий уряд і телеграф.

Лондон. Король покликав Генрїя Камбель Банермана і поручив єму утворити новий міністерський кабінет. Банерман принняв місію і в понеділок має предложити листу міністрів.

Надіслане.

Адвокат

Др. Йосиф Партицкий

отворив з першим грудня 1905 канцелярию

в Станиславові, ул. Сапїжницька

(Тисьменецка) ч. 33.

176(3—3)

ЗНАМЕНИТИЙ МІД ДЕСЕРОВИЙ

кураційний по 6 К, „раритас“ медоборів по 6 К 60 сот. за 5 клгр. франко. Мід в плястрах 1 клг. 2 К. Від руского замовлення даю 20 сот. на будову театру.

Кореневич, емер. учитель, Іванчани 177(1—?) почта в місяці.

Colosseum в пасажі Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 15. грудня 1905.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8 год. вечер представлєне. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятницї **High-Life** представлєне. Білєти вчасніше можна набути конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З куплєним білєтом на фотелї, льожї і I-ряди крісла можна їхати даром на представлєне омнібусами Кольосоєу, які ждуть коло Відєвської Каварні.

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „**ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА**“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір європейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Вислає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВИТИ“** у **Львові** (Ринок ч. 10.).

Житки **СОВІЛ** можна набувати в „Сонільськїм Базарі“ у Львові і паперці **СОВІЛ** і у всіх торговлях вкраю.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає владни до опроцентовани на 4 прд. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадження коштів посліжки можна присилати гроші чеками Щадливї почтової; вкладати може кожний, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кожного часу, навіть без вповідженя (за ескотом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Дністер“ своїм членам ва 6 прд силату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотєки або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Дністра“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечєні в „Дністрі“.

Чистий зиск розділяє ся межї членів яко дивідєнди від уділів і на добродійні цілі. — Дотєпер уділив „Дністер“ на церкви, бурса, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Дністер“ 31/12 1904

Вкладки:	1.783.673 К.
Удїли членів:	133.117 К.
Ф. резервовий і вн.:	26.576 К.
Позички уділені:	1.616.402 К.
Цінні папєри:	123.627 К.
Льокації:	169.456 К.
На рах. біжучим:	81.938 К.

За певну і добру льокацію поручаємо:

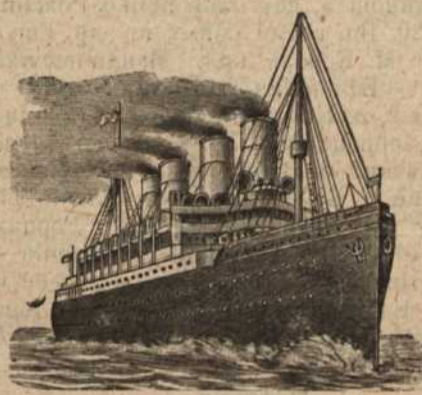
- 4 1/2 % листи гіпотечні
- 4 % листи гіпотечні
- 5 % листи гіпотечні преміовані
- 4 % листи Товариства кредитового земского
- 4 % і 4 1/2 % листи Банну краєвого
- 4 % позичку краєву
- 4 % облігації пропінацийні і всілякі ренти державні

Тї папєри продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

До Америки і Канади

перевозить найдешевше і busідко
ЛІНІЯ КУНАРДА

заступництво для Галичини

ЙОСИФ АЙЛЄ

у Львові, улица Браєрівска ч. 6.

Розклад залїзничих поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятина
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокалі	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8:05	з Станиславова, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенїма
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делїтина,
10:05	з Коломні, Жидачева, Потутор, Керезмезе		Залїщик
10:35	з Рашєва, Лавочного, Калуша, Любачева	11:10	до Белзця, Сокалі, Любачева
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,
11:55	з Підволочиск, Гусятина, Кошичанець, Козови		Кошичанець, Чорткова, Залїщик, Гусятина
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Осьвенїма	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керез-
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Залїщик, Кін-		мезе
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Ір-	3:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
	малова, Гусятина, Кошичанець, Козови	4:10	до Рашєва, Любачева, Хирова
3:45	з Стрия,	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
4:32	з Яворова	5:50	до Коломні, Жидачева,
5:00	з Сокалі, Белзця, Любачева	5:58	до Яворова
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Осьвенїма	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новосєліпї	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	7:30	до Рави рускої
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:05	до Перемїшля, Хирова, Івонича
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:40	до Іцкан, Чорткова, Залїщик, Делїтина, Сучави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичанець, Залїщик, Скали, Іваня пустоого, Гусятина	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11:00	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Залїщик	11:05	до Підволочиск
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги		Іваня п., Скали, Гусятина, Потутор
	на дворець „Підзамче“	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
7:00	з Підволочиск, Одеси, Бродів	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,	2:51	посп. до Іцкан, Калуша
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Залїщик, Потутор, Іваня пустоого, Скали, Гусятина, Грималова	4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги,
			з дворця „Підзамче“
	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичанець	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
	Чорткова, Залїщик, Іваня п., Скали, Гусятина	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
10:02		2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
		9:23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-європейский рїзнять ся від часу львівського о 36 минут. а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведєно рамками. — Звичайні білєти їзди як і всіякі інші білєти, ілюстрованї провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містєвїм бюрї ц. к. держ. залїзниць. Пасаж Гавсмана ч. 9.